

Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća AGRONGRADNJA j.d.o.o.

Vunići, Arber

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:535394>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-04**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA
PRIMJERU PODUZEĆA AGRONGRADNJA
J.D.O.O.**

Mentor:

izv.prof.dr.sc. Sanja Sever Mališ

Student:

Arber Vunići

Zagreb, rujan, 2021.

SADRŽAJ:

1.UVOD.....	3
1.1. Određivanje problema istraživanja.....	3
1.2. Cilj i metode rada.....	3
1.3. Struktura rada.....	4
2. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	5
2.1. Pojam i vrste financijskih izvještaja.....	5
2.2. Podjela temeljnih financijskih izvještaja.....	6
2.2.1. Bilanca.....	6
2.2.2. Račun dobiti i gubitka.....	8
2.2.3. Izvještaj o novčanom toku.....	9
2.2.4. Bilješke uz financijske izvještaje.....	10
3.HORIZONTALNA ANALIZA.....	11
4. VERTIKALNA ANALIZA.....	12
5. POKAZATELJI U ANALIZI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	13
5.1. Pokazatelj likvidnosti.....	13
5.2. Pokazatelj zaduženosti.....	14
5.3. Pokazatelj aktivnosti.....	15
5.4. Pokazatelj ekonomičnosti.....	15
5.5. Pokazatelj profitabilnosti.....	16

6. ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA.....	18
6.1. Osnovno o poduzeću.....	18
6.2. Horizontalna i vertikalna analiza bilance.....	18
6.2.1. Horizontalna analiza bilance.....	20
6.2.2. Vertikalna analiza bilance.....	23
6.3. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka.....	26
6.3.1. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka.....	27
6.3.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka.....	29
6.4. Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja na praktičnom primjeru.....	30
6.4.1. Pokazatelji likvidnosti.....	31
6.4.2. Pokazatelji zaduženosti.....	32
6.4.3. Pokazatelji aktivnosti.....	34
6.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti.....	35
6.4.5. Pokazatelji profitabilnosti.....	37
7. ZAKLJUČAK.....	38
LITERATURA.....	39
POPIS TABLICA.....	40

1.UVOD

Osnovna ideja financijskog izvještavanja je pružanje kvalitetnih financijskih izvještajnih informacija o gospodarskim subjektima, prvenstveno financijske prirode, korisnih za donošenje ekonomskih odluka. Informacije bi trebale biti razumljive korisnicima koji imaju razumno znanje o poslovnim i gospodarskim aktivnostima i računovodstvu i koji su voljni proučavati informacije s razumnom marljivošću (IASB, 2007.). Ovo doista naglašava tehnički aspekt financijskih izvješća. Očekuje se da će financijska izvješća razumjeti korisnici s racionalnim računovodstvenim znanjem. Nisu namijenjene laicima. Ipak, ovo je dvosmjerni promet. Informacije koje se prezentiraju informiranom čitatelju također trebaju biti na način koji se može lako shvatiti.

1.1. Određivanje problema istraživanja

Problem istraživanja ovog završnog rada predstavlja godišnju financijsku analizu poslovanja poduzeća Agrongradnja j.d.o.o. te analizu financijske stabilnosti i glavnih obilježja rezultata poslovanja. U radu će se koristiti godišnja financijska izvješća za razdoblje od 2018. do 2020. godine koja su javno dostupna na web stranicama poduzeća.

1.2. Cilj i metode rada

Cilj rada je ocijeniti uspješnost i stabilnost poslovanja poduzeća Agrongradnja j.d.o.o. te dati sveobuhvatnu ocjenu uspješnosti kroz analizu godišnjih financijskih izvještaja za navedeni period od 2018. do 2020. godine, koristeći razne postupke i metode za analizu financijskih izvještaja. Kroz promatrano razdoblje od dvije godine utvrdit će se odstupanja u odnosu na prethodnu godinu i razlozi tih odstupanja. Na taj način dolazi se do stvaranja bolje informacijske podloge za donošenje određenih odluka vezanih za poslovanje.

Također će se u ovom radu koristiti metoda analize financijskih izvještaja. Analizu metoda tvrtke koriste prilikom razvoja novih proizvoda ili usluga te za poboljšanje učinkovitosti metoda koje se trenutno koriste. Pretpostavimo da vaš restoran ima prihvaćenu proceduru za prenošenje kupaca o izboru večere u kuhinju bez pogrešaka. Analiza metoda dokumentira ovaj prihvaćeni postupak, uključujući posebne oznake koje identificiraju preferencije kupaca. Rezultat je standardni operativni postupak koji vaš restoran može koristiti za obuku novih zaposlenika i za ocjenjivanje učinka postojećih zaposlenika.

1.3. Struktura rada

Ovaj završni rad organiziran je u 4 velikih poglavlja.

U uvodnom poglavlju, odnosno **Uvodu**, opisano je definiranje problema istraživanja i ciljevi rada, metode rada koje se koriste u istraživanju te naposljetku sažeta struktura rada.

Drugo poglavlje rada predstavlja definiranje temeljnih financijskih izvještaja :bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, te bilješke uz financijske izvještaje..

U trećem poglavlju će se prikazati analiza financijskih izvještaja Agrongradnja j.d.o.o., te putem financijskih pokazatelja će se dobiti uvid u uspješnost poslovanja poduzeća..

Rad završava sa zaključkom što predstavlja ujedno i zadnji dio ovoga rada, gdje će se pomnije donijeti zaključci o samom radu.

2. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Pojam i vrste financijskih izvještaja

Financijski izvještaji su pisani zapisi koji prikazuju poslovne aktivnosti i financijski učinak poduzeća. Financijske izvještaje često revidiraju vladine agencije, računovođe, tvrtke itd. kako bi se osigurala točnost za porezne, financijske ili investicijske svrhe.

Financijski izvještaji primarni su instrumenti koji se koriste u procjeni uspješnosti poduzeća i njegovih menadžera (Gibson, 2013.). Kako bi se donijele dobro informirane odluke, zainteresirane strane moraju moći pretpostaviti da su financijski izvještaji tvrtke točan prikaz njezine uspješnosti. Financijske izvještaje koriste kupci, zaposlenici, vlade, investitori, zajmodavci i dobavljači kako bi utjecali na brojne vrste transakcija. Ulagачi mogu koristiti financijska izvješća kako bi odredili vrijednost tvrtke kao ulaganja. Vlade mogu koristiti financijske izvještaje za određivanje porezne obveze tvrtke. Zajmodavci i dobavljači mogu koristiti financijska izvješća za određivanje kreditne sposobnosti tvrtke. Dobre odluke se oslanjaju na točno financijsko izvješćivanje.

Godišnje financijske izvještaje čine:

- Bilanca koja ukazuje na financijski položaj poduzeća
- Račun dobiti i gubitka koji ukazuje na uspješnost poslovanja poduzeća
- Izvještaj o novčanim tokovima koji ukazuje na promjene u financijskom položaju
- Izvještaj o o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijske izvještaje

2.2. Podjela temeljnih financijskih izvještaja

2.2.1. Bilanca

Bilanca se također naziva izvještaj o financijskom položaju. Bilanca daje sažetak obveza, imovine i dioničarskog kapitala tvrtke u određenom trenutku. Bilanca se obično sastavlja na kraju financijske godine i to je jedini izvještaj među tri osnovna financijska izvještaja koji se primjenjuje u jednom trenutku u kalendarskoj godini poslovanja. Bilanca se obično piše sustavno. Kao što je ranije rečeno, ima tri dijela, a prvi dio bilance je imovina. Imovina je navedena prema likvidnosti od najlikvidnije do najmanje likvidne. Nakon imovine slijede obveze. Razlika između ukupne imovine i ukupnih obveza daje neto imovinu, odnosno neto vrijednost poduzeća. To je prema jednadžbi računovodstva gdje neto vrijednost mora biti jednaka imovini umanjenoj za obveze.

$$\text{Imovina} = (\text{obveze} + \text{vlasnički kapital})$$

Bilanca se također može promatrati s druge dimenzije. Ukupna imovina u bilanci treba biti jednaka vlasničkom kapitalu dodanom obvezama. To odražava kako je imovina bila financirana, tj. ili kroz vlasnički kapital ili kroz posuđivanje novca (obveze). Imovina se obično polaže na jedan dio, dok se obveze i neto vrijednost (kapital) stavljaju na drugi dio ako je uravnoteženje balansiranje u dva dijela. Kao takva, bilanca se koristi isključivo u svrhu financijske analize i izvješćivanja kao dio paketa financijskih izvještaja.

Jedna od najvažnijih funkcija bilance je pružanje informacija dioničarima kao i vjerovnicima o iznosu koji su uložili u tvrtku ili iznosu koji im društvo duguje. Banke i druge financijske institucije mogu dobiti predodžbu o kreditnoj sposobnosti poduzeća pregledom njegove imovine. Budući da bilanca otkriva vrijednosti imovine i obveza, ona nam daje prilično točnu predodžbu o vrednovanju poduzeća.

Budući da bilanca pokazuje iznos vlasničkog kapitala, ona otkriva koliko tvrtka vrijedi. Analiza bilance, dakle, vlasnicima pruža korisne informacije za procjenu budućih izgleda tvrtke i usmjeravanje ih u donošenju odluka i formuliranju poslovnih politika

Tablica 1. Shematski prikaz bilance

AKTIVA	PASIVA
POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	KAPITAL I REZERVE
DUGOTRAJNA IMOVINA	
Nematerijalna imovina	Temeljni (upisani) kapital
Materijalna imovina	Kapitalne obveze
Dugotrajna financijska imovina	Rezerve iz dobiti
Potraživanja	Revalorizacijske rezerve
Odgodena porezna imovina	Zadržana dobit ili preneseni gubitak
KRATKOTRAJNA IMOVINA	Dobit ili gubitak poslovne godine
Zalihe	Manjinski interesi
Potraživanja	REZERVIRANJA
Kratkotrajna financijska imovina	DUGOROČNE OBVEZE
Novac u banci i blagajni	KRATKOROČNE OBVEZE
AVR	PVR
UKUPNO AKTIVA	UKUPNO PASIVA

Izvor: izrada autora prema regularnom okviru za financijsko izvještavanje

2.2.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka jedan je od temeljnih financijskih izvještaja tvrtke koji prikazuje njihovu dobit i gubitak tijekom određenog vremenskog razdoblja. Dobit ili gubitak utvrđuje se uzimanjem svih prihoda i oduzimanjem svih rashoda iz poslovnih i izvan poslovnih aktivnosti.

Račun dobiti i gubitka jedan je od tri izvještaja koji se koriste u korporativnim financijama (uključujući financijsko modeliranje) i računovodstvu. Izvještaj prikazuje prihode tvrtke, troškove, bruto dobit, prodajne i administrativne troškove, ostale troškove i prihode, plaćene poreze i neto dobit na koherentan i logičan način.

Račun dobiti i gubitka koji se naziva izvještaj o dobiti iskazuje iznos neto dobiti koju je tvrtka ostvarila tijekom razdoblja. Gotovo svaki dan *The Wall Street Journal* sadrži izvješće o neto prihodima ili zaradama koje su tvrtke objavile dan prije. Cijene dionica idu gore ili dolje ovisno o tome ispunjavaju li njihova najavljena zarada očekivanja ulagača. Na primjer, ako je došlo do povećanja cijene dionice određene tvrtke, povećanje se uspoređuje s neto dobiti prethodne godine. Ova visoka razina kamata usredotočena na neto prihod čini očiglednim da ulagači smatraju da je ovaj računovodstveni broj koristan u procjeni zdravlja i uspješnosti poslovanja. (Albrecht, 2002.)

Međutim, nisu svi novčani priljevi prihodi i nisu svi novčani odljevi rashodi. Ako netko posuđuje od banke to postaje obveza. Za razliku od toga, kada se gotovina plaća za zalihe, što je zamjena za sredstvo, ne klasificira se kao rashod. (Albrecht, 2002.)

Neto prihod je dobit i koristi se za mjerenje ukupne uspješnosti poduzeća. Neto prihod odražava postignuće organizacije u odnosu na njezine napore tijekom određenog razdoblja. Za razliku od toga, ako troškovi tvrtke premašuju njezine prihode, tada će doživjeti neto gubitak. Razlika u neto prihodu i prihodu je prihod je "bruto" primitak, a prihod je "neto".

Zaključak je da je račun dobiti i gubitka važan jer pruža mjeru uspješnosti organizacije u određenom vremenskom razdoblju. Prikazuje glavne izvore prihoda i rashoda. Razlika između tih prihoda i rashoda je neto prihod ili neto gubitak organizacije. Bitno je odrediti ukupni učinak organizacije. (Albrecht, 2002.)

2.2.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku je financijski izvještaj koji pruža agregatne podatke o svim novčanim priljevima koje tvrtka prima iz svojih tekućih operacija i vanjskih izvora ulaganja. Također uključuje sve novčane odljeve koji plaćaju poslovne aktivnosti i ulaganja tijekom određenog razdoblja.

Financijski izvještaji tvrtke investorima i analitičarima nude portret svih transakcija koje prolaze kroz poslovanje, pri čemu svaka transakcija doprinosi njezinu uspjehu. Vjeruje se da je izvještaj o novčanom toku najintuitivniji od svih financijskih izvještaja jer prati gotovinu koju tvrtka ostvaruje na tri glavna načina – kroz poslovanje, ulaganja i financiranje. Zbroj ova tri segmenta naziva se neto novčani tok. Ova tri različita odjeljka izvještaja o novčanom toku mogu pomoći ulagačima da odrede vrijednost dionice tvrtke ili tvrtke u cjelini.

Svaka tvrtka koja prodaje i nudi svoje dionice javnosti mora podnijeti financijska izvješća i izvještaje Komisiji za vrijednosne papire i burze (SEC).¹ Tri glavna financijska izvješća su bilanca stanja i račun dobiti i gubitka. Izvještaj o novčanim tokovima važan je dokument koji pomaže zainteresiranim stranama otvoriti uvid u sve transakcije koje prolaze kroz tvrtku.

Postoje dvije različite grane računovodstva - obračunska i gotovinska. Većina javnih poduzeća koristi obračunsko računovodstvo, što znači da račun dobiti i gubitka nije isti kao novčana pozicija poduzeća. Izvještaj o novčanom toku je, međutim, usmjeren na gotovinsko računovodstvo.

Profitabilne tvrtke ne mogu adekvatno upravljati novčanim tokovima, zbog čega je izvješće o novčanom toku kritičan alat za tvrtke, analitičare i investitore. Izvještaj o novčanom toku raščlanjen je na tri različite poslovne aktivnosti: poslovanje, ulaganje i financiranje.

Uzmimo u obzir tvrtku koja prodaje proizvod i daje kredit za prodaju svom kupcu. Iako priznaje tu prodaju kao prihod, tvrtka možda neće primiti gotovinu do kasnijeg datuma. Poduzeće ostvaruje dobit na računu dobiti i gubitka i plaća porez na dobit, ali posao može donijeti više ili manje novca od prodaje ili prihoda.

Novčani tok se dijeli na tri aktivnosti:

- poslovne aktivnosti
- investicijske aktivnosti
- financijske aktivnosti

2.2.4. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje odnose se na dodatne informacije koje pomažu objasniti kako je tvrtka došla do podataka o svojim financijskim izvještajima. Oni također pomažu objasniti sve nepravilnosti ili uočene nedosljednosti u metodologijama obračuna iz godine u godinu. Funkcionira kao dodatak, pružajući jasnoću onima kojima je potrebna, a da se informacije ne nalaze u tijelu izjave. Ipak, informacije sadržane u bilješkama često su važne i mogu otkriti temeljne probleme s financijskim zdravljem tvrtke.

Bilješke uz financijske izvještaje služe kao način da tvrtka pruži dodatna objašnjenja za različite dijelove svojih financijskih izvještaja. Bilješke uz financijske izvještaje stoga navode pojedinosti i dodatne informacije koje su izostavljene iz glavnih financijskih izvještaja kao što su bilanca, račun dobiti i gubitka i izvještaj o novčanom toku.

To je učinjeno uglavnom radi jasnoće jer ove bilješke mogu biti prilično dugačke, a da su uključene u glavni tekst zamaglile bi podatke navedene u financijskom izvještaju. Korištenje fusnota omogućuje da opći tijek dokumenta ostane prikladan pružajući čitatelju način da pristupi dodatnim informacijama ako smatra da su potrebne. Omogućuje lako dostupno mjesto za objašnjenje složenih definicija ili izračuna ako čitatelj želi dodatne informacije.

Za analitičare i investitore važno je da pročitaju fusnote uz financijske izvještaje uključene u periodična i godišnja izvješća tvrtke. Ove bilješke sadrže važne informacije o stavkama kao što su računovodstvene metodologije koje se koriste za evidentiranje i izvješćivanje o transakcijama, pojedinosti o mirovinskom planu i informacije o naknadi za dioničke opcije - sve to može imati materijalne učinke na krajnji povrat koji dioničar može očekivati od ulaganja u poduzeću. Bilješke također detaljno objašnjavaju zašto je došlo do bilo kakvih neredovitih ili neuobičajenih aktivnosti kao što je jednokratni trošak i kakav bi to mogao biti utjecaj na buduću profitabilnost. One se ponekad nazivaju i objašnjenjima.

3. HORIZONTALNA ANALIZA

Horizontalna analiza koristi se u analizi financijskih izvještaja za usporedbu povijesnih podataka, kao što su omjeri ili stavke retka, tijekom brojnih računovodstvenih razdoblja. Horizontalna analiza može koristiti apsolutne ili postotne usporedbe, pri čemu su brojevi u svakom sljedećem razdoblju izraženi kao postotak iznosa u osnovnoj godini, pri čemu je osnovni iznos naveden kao 100%. Ovo je također poznato kao analiza bazne godine.

Horizontalna analiza omogućuje investitorima i analitičarima da vide što je pokretalo financijski učinak tvrtke tijekom nekoliko godina te da uoče trendove i obrasce rasta. Ova vrsta analize omogućuje analitičarima da procijene relativne promjene u različitim stavkama tijekom vremena i projiciraju ih u budućnost. Analiza računa dobiti i gubitka, bilance i izvještaja o novčanom toku tijekom vremena daje potpunu sliku operativnih rezultata i otkriva što pokreće uspješnost tvrtke i posluje li učinkovito i profitabilno.

Analiza kritičnih mjera uspješnosti poslovanja, kao što su profitne marže, promet zaliha i povrat na kapital, može otkriti nove probleme i prednosti. Na primjer, zarada po dionici (EPS) mogla je rasti jer je cijena prodane robe (COGS) padala ili zato što je prodaja stalno rasla. Omjeri pokrića, poput omjera novčanog toka i duga i omjera pokrića kamata, mogu otkriti koliko dobro tvrtka može podmiriti svoj dug uz dovoljnu likvidnost i povećava li se ta sposobnost ili smanjuje. Horizontalna analiza također olakšava usporedbu stopa rasta i profitabilnosti među više tvrtki u istoj industriji.

Općeprihvaćena računovodstvena načela (GAAP) temelje se na dosljednosti i usporedivosti financijskih izvještaja. Korištenje dosljednih računovodstvenih načela kao što je GAAP osigurava dosljednost i mogućnost točnog pregleda financijskih izvještaja tvrtke tijekom vremena. Usporedivost je mogućnost pregleda financijskih podataka dvaju ili više različitih tvrtki..

4. VERTIKALNA ANALIZA

Vertikalna analiza je metoda analize financijskih izvještaja u kojoj se svaka stavka navodi kao postotak osnovne brojke unutar izvještaja. Tako se stavke u računu dobiti i gubitka mogu iskazati kao postotak bruto prodaje, dok se stavke u bilanci mogu iskazati kao postotak ukupne imovine ili obveza, a vertikalna analiza izvještaja o novčanom toku pokazuje svaki novčani priljev odn. odljev kao postotak ukupnih novčanih priljeva.

Vertikalna analiza uvelike olakšava usporedbu financijskih izvještaja jedne tvrtke s drugom, te u različitim industrijama. To je zato što se mogu vidjeti relativni udjeli stanja računa. Također olakšava usporedbu prethodnih razdoblja za analizu vremenskih serija, u kojoj se tromjesečni i godišnji podaci uspoređuju tijekom niza godina, kako bi se stekla slika o tome poboljšavaju li se metrike izvedbe ili pogoršavaju.

Na primjer, prikazujući različite stavke rashoda u računu dobiti i gubitka kao postotak prodaje, može se vidjeti kako one pridonose profitnim maržama i poboljšava li se profitabilnost tijekom vremena. Tako postaje lakše uspoređivati profitabilnost poduzeća s konkurentima.

Financijski izvještaji koji uključuju vertikalnu analizu jasno prikazuju postotke stavki u zasebnom stupcu. Ove vrste financijskih izvještaja, uključujući detaljnu vertikalnu analizu, također su poznate kao financijska izvješća uobičajene veličine i mnoga poduzeća ih koriste za pružanje više detalja o financijskom položaju poduzeća. Financijski izvještaji uobičajene veličine često uključuju usporedne financijske izvještaje koji uključuju stupce koji uspoređuju svaku stavku s prethodnim izvješćenim razdobljem.

5. POKAZATELJI U ANALIZI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

5.1. Pokazatelj likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti važna su klasa financijskih pokazatelja koji se koriste za određivanje dužnikove sposobnosti da otplati tekuće dužničke obveze bez prikupljanja vanjskog kapitala. Omjeri likvidnosti mjere sposobnost tvrtke da plati dužničke obveze i njezinu marginu sigurnosti kroz izračun metrike uključujući trenutni omjer, brzi omjer i omjer operativnog novčanog toka.

Likvidnost je sposobnost pretvaranja imovine u gotovinu brzo i jeftino. Omjeri likvidnosti najkorisniji su kada se koriste u usporednom obliku. Ova analiza može biti interna ili vanjska.

Na primjer, interna analiza u pogledu omjera likvidnosti uključuje korištenje više obračunskih razdoblja o kojima se izvješćuje korištenjem istih računovodstvenih metoda. Uspoređujući prijašnja razdoblja s tekućim poslovanjem, analitičari mogu pratiti promjene u poslovanju. Općenito, viši omjer likvidnosti pokazuje da je tvrtka likvidnija i ima bolju pokrivenost nepodmirenih dugova.

Analiza koeficijenta likvidnosti poduzeća mora se prvo napraviti u analizi financijskog položaja poduzeća. To je zbog ozbiljnih problema koji se mogu pojaviti kao što su potencijalna nelikvidnost i loše upravljanje od strane upravitelja. Uobičajeni omjer likvidnosti je omjer tekućeg stanja i brzi omjer za brzu provjeru likvidnosti, ali postoji i druga komponenta za bolje razumijevanje sposobnosti tvrtke da izvrši plaćanja drugim stranama kao što su novčani ciklus, obrtni kapital, potraživanja, zalihe, trenutni dugovi.

Osim korištenja omjera likvidnosti kao determinante sposobnosti poduzeća da plati kratkoročni dug, on se također može koristiti za izbjegavanje pretjeranog držanja zaliha. Financijski analitičari obično su koristili specifični omjer likvidnosti kao što su omjeri tekuće i brze, koji im omogućuju vremensku ili presječnu usporedbu koja je unutar same tvrtke ili drugih tvrtki u djelatnostima.

Kao dio toga, drugi koncept koji se također uobičajeno koristi za identifikaciju likvidnosti poduzeća je obrtni kapital koji se izračunava oduzimanjem tekućih obveza tvrtke od tekućih obveza. Obrtni kapital je vrlo važno mjerilo u određivanju financijske stabilnosti poduzeća. Za tvrtku je zdravo da ima više kratkotrajne imovine u odnosu na svoje tekuće obveze za koje se pretpostavlja da tvrtka prakticira.

5.2. Pokazatelj zaduženosti

Izraz omjer duga odnosi se na financijski omjer koji mjeri opseg financijske poluge tvrtke. Omjer duga definira se kao omjer ukupnog duga i ukupne imovine, izražen kao decimalni ili postotak. Može se tumačiti kao udio imovine poduzeća koja se financira dugovima. Omjer veći od 1 pokazuje da je značajan dio duga poduzeća financiran sredstvima, što znači da tvrtka ima više obveza nego imovine. Visok omjer ukazuje na to da bi tvrtka mogla biti u opasnosti od neplaćanja svojih zajmova ako kamatne stope naglo porastu. Omjer ispod 1 znači da je veći dio imovine poduzeća financiran vlasničkim kapitalom.

Neki izvori smatraju da je omjer duga ukupne obveze podijeljene s ukupnom imovinom. To odražava određenu nejasnoću između pojmova duga i obveza koja ovisi o okolnostima. Omjer duga i kapitala, na primjer, usko je povezan i češći od omjera duga, umjesto toga, koristeći ukupne obveze kao brojnik.

Davatelji financijskih podataka izračunavaju ga koristeći samo dugoročni i kratkoročni dug (uključujući tekuće dijelove dugoročnog duga), isključujući obveze kao što su obveze prema dobavljačima, negativni goodwill i ostalo.

U poslovanju s potrošačkim zajmovima i hipotekama, dva uobičajena omjera duga koja se koriste za procjenu sposobnosti zajmoprimca da otplati zajam ili hipoteku su omjer bruto otplate duga i omjer ukupnog duga.

Pokazatelj bruto duga definira se kao omjer mjesečnih troškova stanovanja (uključujući otplatu hipoteke, osiguranje kuće i troškove imovine) i mjesečnog prihoda, dok je omjer ukupnog duga omjer mjesečnih troškova stanovanja plus ostalih dugova kao što su plaćanja automobila i posudbe kreditnim karticama do mjesečnog prihoda. Prihvatljive razine omjera ukupnog otplate duga kreću se od sredine 30-ih do niskih 40-ih u postotcima.

5.3. Pokazatelj aktivnosti

Pokazatelj aktivnosti je vrsta financijske metrike koja pokazuje koliko učinkovito poduzeće koristi imovinu u svojoj bilanci kako bi generiralo prihode i gotovinu. Uobičajeni omjeri učinkovitosti, omjeri aktivnosti pomažu analitičarima da procijene kako tvrtka upravlja upravljanjem zalihama, što je ključno za njezinu operativnu fluidnost i cjelokupno fiskalno zdravlje.

Pokazatelj aktivnosti najkorisniji su kada se koriste za usporedbu dvaju konkurentskih poduzeća unutar iste industrije kako bi se utvrdilo kako se određena tvrtka nalazi među svojim kolegama. No, omjeri aktivnosti također se mogu koristiti za praćenje fiskalnog napretka tvrtke tijekom više razdoblja bilježenja, kako bi se otkrile promjene tijekom vremena. Ovi se brojevi mogu mapirati kako bi se predstavila slika budućeg poslovanja tvrtke.

Pokazatelj aktivnosti pomažu u procjeni poslovne učinkovitosti poslovanja analizom dugotrajne imovine, zaliha i potraživanja. Ne izražava samo financijsko zdravlje poduzeća, već također ukazuje na korištenje komponenti bilance.

Omjeri aktivnosti ne daju željeni učinak kada se uspoređuju poduzeća u različitim industrijama.

Češći izraz koji se koristi za omjere aktivnosti je omjer učinkovitosti

Formule omjera aktivnosti također pomažu analitičarima da analiziraju trenutnu ili kratkoročnu izvedbu poslovanja. Poboljšanje omjera pokazuje poboljšanu profitabilnost

5.4. Pokazatelj ekonomičnosti

Pokazatelj ekonomičnosti se obično koristi za analizu koliko dobro tvrtka interno koristi svoju imovinu i obveze. Omjer učinkovitosti može izračunati promet potraživanja, otplatu obveza, količinu i korištenje kapitala te opću upotrebu zaliha i strojeva. Ovaj se omjer također može koristiti za praćenje i analizu uspješnosti poslovnih i investicijskih banaka.

Omjer obrta zaliha mjeri sposobnost tvrtke da učinkovito upravlja svojim zalihama i pruža uvid u prodaju tvrtke. Omjer mjeri koliko je puta ukupni prosječni inventar prodan tijekom razdoblja. Analitičari koriste omjer kako bi utvrdili ima li dovoljno prodaje koja se generira za okretanje ili korištenje zaliha. Omjer također pokazuje koliko se dobro upravlja zalihama, uključujući kupuje li se previše ili nedovoljno zaliha.

Omjer se izračunava tako da se trošak prodane robe podijeli s prosječnim zalihama.

5.5. Pokazatelj profitabilnosti

Takvi se omjeri mogu koristiti za procjenu profitabilnosti industrijskog poduzeća, osim što je potrebno mjeriti usklađenost poslovne tvrtke. Omjeri profitabilnosti prvo se koriste za određivanje vrijednosti zarađene putem udruženja industrijskih poduzeća prema prodaji, mrežnim standardima kao i ukupnoj imovini. Analiza omjera koristi se kroz tri glavne skupine:

- 1) Kreditni analitičari, kao što su kreditni menadžeri ili pak službenici za bankovne kredite koji analiziraju omjere kako bi pomogli u pokretanju kapaciteta poslovne tvrtke za stvaranje svojih postojećih dugova.
- 2) Analitičari dionica, ovi ljudi koji imaju interes za produktivnost poduzeća u industriji, osim za izgleda za rast, uspoređivanje omjera poslovne tvrtke s omjerima industrije pruža prikladan alat kako se industrijsko poduzeće mjeri prema svojim konkurentima. Ipak, još uvijek je točno da razlike u specifičnim poslovnim tvrtkama mogu rezultirati odstupanjima od industrijskih normi.
- 3) Menadžeri koji koriste omjere za promicanje analize, kao i kontrole, a time i povećanje poslovanja poduzeća u industriji.

Najučinkovitiji način za procjenu omjera uključuje analizu trenda: izračunavanje omjera za poslovnu tvrtku tijekom nekoliko godina, osim da se zabilježi kako se oni mijenjaju tijekom vremena. Analiza trenda izbjegava međuindustrijska poduzeća uz usporedbe među industrijama, omogućujući analitičaru da dođe do zaključaka o financijskom stanju.

Analiza omjera profitabilnosti se uvelike koristi preko menadžera, vjerovnika kao i investitora. Korištena s oprezom kao i inovativnost, tehnika bi mogla otkriti mnogo o poslovnoj tvrtki osim o njenom poslovanju. Međutim, postoji nekoliko stvari koje nikada ne treba zaboraviti o omjerima. Prije svega, omjer je samo jedan nepar podijeljen na drugi, pa je teško razumjeti da će mehanički izračun jednog omjera, ili čak nekih omjera, često pružiti vrijedne uvide u poduzeće u industriji. Korisno je razmišljati o omjerima kao u detektivskoj priči. Jedan ili čak neki omjeri mogli bi biti zbunjujući, a ne kada se skupe u okviru različite svijesti o menadžmentu poslovne tvrtke zajedno s ekonomskim okolnostima, analiza omjera profitabilnosti može nam puno reći.

6. ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA

6.1. Osnovno o poduzeću

Poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. je s uspješnim poslovanjem krenula 2017. godine, a svoje usluge pruža diljem Hrvatske. Primarna djelatnost poduzeća je graditeljstvo, od čega se ističu kompletni radovi visokogradnje I niskogradnje u kojima slijedi najviše standarde poslovanja. Iako je riječ o mladom poduzeću, kvalitetu rada već su imali prilike pokazati brojnim zadovoljnim klijentima.

Neki od radova u kojima je poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. sudjelovalo je: Heritage Hotel Imperial, Grand Hotel Adriatic i Hotel Remisens Premium Hotel Ambassador u Opatiji. Hotel Marina u Mošćeničkoj Dragi, dječji vrtić u Maču i Loboru koji su financirani iz EU fondova, dječji vrtić Bedekovčina, osnovna škola u Kloštar Ivaniću, zrakoplovna tehnička škola u Velikoj Gorici, Arena Zagreb, samostan sv. Marije Magdalene u Portu, te mnogi drugi projekti.

6.2. Horizontalna i vertikalna analiza bilance

Primarna razlika između vertikalne analize i horizontalne analize je u tome što je vertikalna analiza usmjerena na odnose između brojeva u jednom izvještajnom razdoblju ili jednom trenutku. Vertikalna analiza je također poznata kao analiza financijskih izvještaja uobičajene veličine.

S druge strane, horizontalna analiza promatra iznose iz financijskih izvještaja u razdoblju od više godina. Horizontalna analiza se također naziva analiza trenda. Pretpostavimo da je bazna godina za analizu tri godine ranije. Svi iznosi u bilancama i računima dobiti i gubitka za analizu bit će izraženi kao postotak iznosa bazne godine. Iznosi iz tri godine ranije prikazani su kao 100% ili jednostavno 100. Iznosi iz zadnjih godina podijelit će se s iznosima bazne godine.

Iz navedenog se zaključuje da je potrebna bilanca kako bi se izvršile horizontalna i vertikalna analiza. U nastavku se nalazi bilanca poduzeća u tablici 2.

Tablica 2. Prikaz bilance poduzeća Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. godine

Stavke (000 kn)	2018.	2019.	2020.
DUGOTRAJNA IMOVINA	155 095	176 158	211 849
NEMATERIJALNA IMOVINA	0	0	0
MATERIJALNA IMOVINA	155 095	176 158	211 849
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	0	0	0
POTRAŽIVANJA	0	0	0
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0	0	0
KRATKOTRAJNA IMOVINA	1 609 471	1 953 960	2 785 666
ZALIHE	0	2 484	2 190
POTRAŽIVANJA	561 650	270 356	373 675
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	758 202	1 030 921	1 225 968
NOVAC U BLAGAJNI I BANCI	289 619	650 199	1 183 833
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	0	0	0
UKUPNO AKTIVA	1 764 566	2 130 118	2 997 515
IZVANBILANČNI ZAPISI	0	0	0
KAPITAL I REZERVE	753 647	1 806 602	2 792 117
TEMELJNI KAPITAL	10	10	10
KAPITALNE REZERVE	0	0	0
REZERVE IZ DOBITI	0	188 309	451 648
REVALORIZACIJSKE REZERVE	0	0	0
ZADRŽANA DOBIT/PRENESENI GUBITAK	75 585	564 926	1 354 943
DOBIT ILI GUBITAK	678 052	1 053 357	985 516
MANJINSKI INTERES	0	0	0
REZERVIRANJA	0	0	0
DUGOROČNE OBVEZE	0	0	0
KRATKOROČNE OBVEZE	1 010 566	323 516	205 398
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA	0	0	0
UKUPNO PASIVA	1 764 566	2 130 118	2 997 515
IZVANBILANČNI ZAPISI	0	0	0

Izvor: izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća

6.2.1. Horizontalna analiza bilance

Horizontalna analiza koja je u nastavku prikazana u tablici 3. odnosi se i izrađuje za razdoblje od 2018. do 2020. godine na temelju podataka iz bilance (tablica 2.).

Horizontalna analiza koristi se u analizi financijskih izvještaja za usporedbu povijesnih podataka, kao što su omjeri ili stavke retka, tijekom brojnih računovodstvenih razdoblja. Horizontalna analiza može koristiti apsolutne ili postotne usporedbe, pri čemu su brojevi u svakom sljedećem razdoblju izraženi kao postotak iznosa u osnovnoj godini, pri čemu je osnovni iznos naveden kao 100%. Ovo je također poznato kao analiza bazne godine.

Iznos dobiven navedenom formulom, unosi se u tablicu kao relativna razlika. Odnosno, postotak koji se dobiva, unosi se u tablicu kao relativna razlika. Relativna razlika kao takva iskazuje relativnu promjenu, odnosno iskazuje podatak o povećanju ili smanjenju pozicija u odnosu na prethodnu godinu ili baznu godinu.

Tablica 3. Prikaz horizontalne analize bilance poduzeća Agronogradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. godine (apsolutna i relativna razlika)

STAVKE	APSOLUTNA RAZLIKA (kn)		RELATIVNA RAZLIKA (kn)	
	2019. (2019.-2018.)	2020. (2020.-2019.)	2019. (2019.-2018.)	2020. (2020.-2019.)
DUGOTRAJNA IMOVINA	21 063	35 691	13,58	20,26
NEMATERIJALNA IMOVINA	0	0	0	0
MATERIJALNA IMOVINA	21 063	35 691	13,58	20,26
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	0	0	0	0
POTRAŽIVANJA	0	0	0	0
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0	0	0	0
KRATKOTRAJNA IMOVINA	344 489	831 706	21,40	42,57
ZALIHE	2 484	-294	248,40	-11,84
POTRAŽIVANJA	-291 294	103 319	-51,86	38,22
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	272 719	195 047	35,97	18,92
NOVAC U BLAGAJNI I BANCI	360 580	533 634	124,50	82,07
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	0	0	0	0
UKUPNO AKTIVA	365 552	867 397	20,72	40,72
IZVANBILANČNI ZAPISI	0	0	0	0

KAPITAL I REZERVE	1 052 955	985 515	139,71	54,55
TEMELJNI KAPITAL	0	0	0	0
KAPITALNE REZERVE	0	0	0	0
REZERVE IZ DOBITI	188 309	263 339	0	139,84
REVALORIZACIJSKE REZERVE	0	0	0	0
ZADRŽANA DOBIT/PRENESENI GUBITAK	489 341	790 017	647,40	139,84
DOBITAK ILI GUBITAK	375 305	-67 841	55,35	-6,44
MANJINSKI INTERES	0	0	0	0
REZERVIRANJA	0	0	0	0
DUGOROČNE OBVEZE	0	0	0	0
KRATKOROČNE OBVEZE	-687 403	-128 118	-68,00	-39,60
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA	0	0	0	0
UKUPNO PASIVA	365 552	867 397	20,72	40,72
IZVANBILANČNI ZAPISI	0	0	0	0

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća

U tablici br.3 se može uočiti kako se kratkotrajna imovina u 2020. godini povećala i to za 42,57 % u odnosu na prethodnu 2019. godinu. Novac u banci i blagajni se u 2020. godini povećao za 82.07 % u odnosu na 2019. godinu.

Dugotrajna imovina u 2019. godini je pozitivna i iznosi 35 691 kn, tj. 13,58 %, dok se u 2020. godini njezin trend nastavio te povećao na 20,26 %. Najznačajniji udio u strukturi dugotrajne imovine ima dugotrajna materijalna imovina.

Kapital i rezerve u 2020. godini povećale su se za 54,55% u odnosu na prethodnu godinu kada je njegova relativna razlika iznosila 139,71%. Ovo poduzeće u 2019. godini ostvaruje pozitivnu zadržanu dobit/preneseni gubitak, kao i u 2020. godini. Poduzeće ostvaruje dobitak u 2019. godini od 375 305 kn, a u 2020. godini ostvaruje gubitak od –67 841 kn.

Kod kratkoročnih obveza možemo vidjeti smanjenje, jer poduzeće podmiruje svoje obveze na vrijeme. U 2020. godini, u odnosu na 2019. godinu smanjile su se za 39,60%.

6.2.2. Vertikalna analiza bilance

Slijedi prikaz vertikalne analize za poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. za period od 2018. do 2020. godine.

Tablica 4. Prikaz vertikalne analize bilance poduzeća Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. godine

Stavke/udio (%)	2018.	2019.	2020.
DUGOTRAJNA IMOVINA	8,79	8,27	7,07
NEMATERIJALNA IMOVINA	0	0	0
MATERIJALNA IMOVINA	8,79	8,27	7,07
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	0	0	0
POTRAŽIVANJA ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0	0	0
KRATKOTRAJNA	91,21	91,73	92,93

IMOVINA			
ZALIHE	0	0,12	0,07
POTRAŽIVANJA	31,83	12,69	12,47
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	42,97	48,40	40,90
NOVAC U BLAGAJNI I BANCI	16,41	30,52	39,49
UKUPNO AKTIVA	100	100	100
KAPITAL I REZERVE	42,71	84,81	93,15
TEMELJNI KAPITAL	0	0	0
KAPITALNE REZERVE	0	0	0
REZERVE IZ DOBITI	0	8,84	15,07
REVALORIZACIJSKE REZERVE	0	0	0
ZADRŽANA DOBIT/PRENESENI GUBITAK	4,28	26,52	45,20
DOBITAK ILI GUBITAK	38,43	49,45	32,88
KRATKOROČNE OBVEZE	57,29	15,19	6,85
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA	0	0	0
UKUPNO PASIVA	100	100	100

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća

U tablici 4.može se uočiti da udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi smanjuje svake godine. Najniži udio je u 2020. godini kada je iznosio 7,07%, a najveći 2018. godine kada je iznosio 8,79%. Razlog smanjenja udjela dugotrajne imovine proizlazi iz smanjenja udjela materijalne imovine.

Udio kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi se povećava svake godine. U 2018. godini iznosio je 91,21%, u 2019. godini 91,73%, a u 2020. godini 92,93%.

Stavka ukupnog kapitala i rezervi također imaju tendenciju rasta kroz promatrano razdoblje. Tako je u 2018. godini kapital i rezerve ostvario najnižu vrijednost i iznosio 42,71%, a u 2020. godini najvišu vrijednost i iznosio je 93,15%.

U 2019. godini poduzeće je imalo dobit od 49,45%, što je ujedno i povećanje stavke dobit. U 2018. godini dobitak je iznosio 38,43%, a u 2020. godini je iznosio 32,88%.

Udio kratkoročnih obveza u ukupnoj pasivi se smanjuje. Vidi se da je udio kratkoročnih obveza u 2018. godini bio najveći sa 57,29%, a u 2020. godini najmanji sa 6,85%.

6.3. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

U postupku provođenja analize poslovanja poduzeća Agrongradnja j.do.o. , izrađena je vertikalna i horizontalna analiza računa dobiti i gubitka od 2018. do 2020. godine.

Tablica 5. Prikaz računa dobiti i gubitka za poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. godine

STAVKE (000 kn)	2018.	2019.	2020.
POSLOVNI PRIHODI	3 142 237	3 827 665	4 824 530
POSLOVNI RASHODI	2 309 055	2 527 436	3 741 969
FINANCIJSKI PRIHODI	8	40	43 144
FINANCIJSKI RASHODI	124	0	2
UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0
UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0

IZVANREDNI OSTALI PRIHODI	0	0	0
IZVANREDNI OSTALI RASHODI	0	0	0
UKUPNI PRIHODI	3 142 245	3 827 705	4 867 674
UKUPNI RASHODI	2 309 179	2 527 436	3 741 971
DOBITAK/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	833 066	1 300 269	1 125 703
POREZ NA DOBIT	155 014	246 912	140 187
DOBITAK/GUBITAK RAZDOBLJA	678 052	1 053 357	985 516

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća

6.3.1. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

Horizontalna analiza (poznata i kao analiza trenda) je tehnika analize financijskih izvještaja koja pokazuje promjene u iznosima odgovarajućih stavki financijskih izvještaja tijekom određenog vremenskog razdoblja. To je koristan alat za procjenu trendova situacija. U horizontalnoj analizi koriste se iskazi za dva ili više razdoblja.

Tablica 6. Prikaz horizontalne analize računa dobiti i gubitka za poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje 2018. do 2020. godine (apsolutna i relativna razlika)

STAVKE	APSOLUTNA RAZLIKA (kn)		RELATIVNA RAZLIKA (%)	
	2019. (2019.-2018.)	2020. (2020.-2019.)	2019. (2019.-2018.)	2020. (2020.-2019.)
POSLOVNI PRIHODI	685 428	996 865	21,81	26,04
POSLOVNI RASHODI	218 381	1 214 533	9,46	48,05
FINANCIJSKI PRIHODI	32	43 104	400,00	107 760,00
FINANCIJSKI RASHODI	-124	2	-100,00	100,00

UKUPNI PRIHODI	685 460	1 039 969	21,81	27,17
UKUPNI RASHODI	218 257	1 214 535	9,45	48,05
DOBITAK/GUBIT AK PRIJE OPOREZIVANJA	467 203	-174 566	56,08	-13,43
POREZ NA DOBIT	91 898	-106 725	59,28	-43,22
DOBITAK / GUBITAK RAZDOBLJA	375 305	-67 841	55,35	-6,44

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća

U tablici 6. može se vidjeti da se poslovni prihodi povećavaju. U 2019. godini iznosili su 685 428 kn, tj. 21,81%, a u 2020. godini povećali su se na 996 865 kn, tj. za 26,04%, a sve to zbog povećanja prihoda od prodaje.

Poslovni rashodi su u 2019. godini ostvarili pozitivnu brojku, dok se se u 2020. godini povećali za 48,05%.

Financijski prihodi u 2020. godini bilježe znatan rast u odnosu na 2019. godinu, kada iznose čak 107 706,00% u odnosu na prethodnu godinu. Financijski rashodi u 2020. godini imaju rast u odnosu na 2019.godinu za 100,00%.

Ukupni rashodi i prihodi se također povećavaju. Gledajući relativnu promjenu, najviši iznos prihoda u 2020. godini iznosio je 27,17%, a najmanji u 2019. godini 21,81%. Ukupni rashodi su se povećali u 2020. godini za 48,05% u odnosu na 2019. godinu.

Poduzeće u 2019. bilježi dobitak od 375 305 kn, a u 2020. godini gubitak od 67 841 kn.

6.3.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Vertikalna analiza odnosi se na analizu uspjeha gdje su sve stavke koje su prisutne u računu dobiti i gubitka tvrtke navedene kao postotak prodaje unutar takvog izvještaja i na taj način pomaže u analizi uspješnosti tvrtke naglašavajući da li pokazuje porast ili silazni trend.

Tablica 7. Prikaz vertikalne analize računa dobiti i gubitka za poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. godine

STAVKE/UDIO (%)	2018.	2019.	2020.
POSLOVNI PRIHODI	100,00	100,00	99,11
POSLOVNI RASHODI	73,48	66,03	76,87
FINANCIJSKI PRIHODI	0,00	0,00	0,89
FINANCIJSKI RASHODI	0,00	0,00	0,00
UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0
UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0
IZVANREDNI OSTALI PRIHODI	0	0	0
IZVANREDNI OSTALI RASHODI	0	0	0
UKUPNI PRIHODI	100	100	100
UKUPNI RASHODI	73,49	66,03	76,87
DOBITAK/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	26,51	33,97	23,13
POREZ NA DOBIT	4,93	6,45	2,88
DOBITAK/GUBITAK RAZDOBLJA	21,58	27,52	20,25

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća

Iz tablice 7. može se vidjeti kako udio poslovnih prihoda u ukupnim prihodima najnižu vrijednost bilježi 2020. godine sa 99,11%, a najveću drži dvije godine zaredom, tj. 2018. i

2019.godine sa 100,00%. Najznačajniji udio u ukupnim prihodima kroz sva promatrana razdoblja imaju poslovni prihodi.

Poslovni rashodi najnižu vrijednost u promatranom razdoblju bilježi 2019. godine sa 66,03%, a najveću 2020. godine sa 76,87%.

Financijski prihodi su dvije godine zaredom imali najnižu vrijednost, a to je 0,00%, dok je 2020. godine vrijednost malo narasla i to na 0,89%. Financijski rashodi su u promatranom razdoblju bili na 0,00%.

Ukupni prihodi moraju imati iznos od 100% jer oni predstavljaju konstantu za izračun vertikalne analize. Ukupni rashodi 2018. godine bilježe rezultat od 73,49%, 2019. godine 66,03%, a 2020. godine 76,87%.

Poduzeće ostvaruje dobitak kroz sva promatrana razdoblja, te je najveći dobitak iznosio 2019. godine sa 27,52%.

6.4. Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja na praktičnom primjeru

Sada slijedi prikaz najvažnijih pokazatelja, a to su:

- Pokazatelji likvidnosti
- Pokazatelji zaduženosti
- Pokazatelji aktivnosti
- Pokazatelji ekonomičnosti
- Pokazatelji profitabilnosti.

6.4.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost poduzeća prikazuje se kroz sposobnost podmirenja obveza. Putem pokazatelja likvidnosti može se razaznati i izmjeriti sposobnost poduzeća za podmirenjem dospjelih

kratkoročnih obveza. Dobra likvidnost u velikoj mjeri utječe na smanjenje rizika od mogućeg financijskog sloma poduzeća.

Tablica 8. Pokazatelji likvidnosti

	2018.	2019.	2020.
Pokazatelj trenutne likvidnosti	0,29	2,00	5,76
Pokazatelj ubrzane likvidnosti	1,59	6,03	13,55
Pokazatelj tekuće likvidnosti	1,59	6,04	13,56
Pokazatelj financijske likvodnosti	0,21	0,10	0,08

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz bilance poduzeća

Vrijednost koeficijenta pokazatelja trenutne likvidnosti ne bi smjela biti niža od 0,1. Stoga, iz tablice se može vidjeti kako u 2018., 2019. i 2020. godini imamo “pozitivnu” vrijednost koeficijenta. To znači da je u poduzeću tada došlo do povećanja vrijednosti novca u banci i blagajni. Može se primjetiti lagani rast koeficijenta kroz godine, tako da se u odnosu na 2018. godinu koeficijent u 2019. godini povećao za 1,71, a u 2020. godini za 3,76 u odnosu na prethodnu 2019. godinu. Razlozi koji dovode do takovog povećanja su povećanje novca u banci i blagajni te smanjenje kratkoročnih obveza.

Vrijednost koeficijenta pokazatelja ubrzane likvidnosti trebao bi biti 1 ili iznad 1. Iz tablice 8 može se vidjeti kako poduzeće u svim godinama ima poželjni koeficijent iznad 1, što znači da je poduzeće likvidno te da brzo stvara unovčivu imovinu. Najmanji koeficijent poduzeće ima u 2018. godini, a najveći u 2020. Godini.

Vrijednost pokazatelja tekuće likvidnosti bi trebala biti veća od 2, što bi značilo da poduzeće treba imati dvostruko više kratkotrajne imovine od svojih kratkoročnih obveza kako bi bilo sposobno za podmirivanje dospjelih obveza. U tablici možemo vidjeti kako poduzeće ima nizak koeficijent 2018. godine, što znači da nije baš bilo sposobno podmirivati obveze. 2019. godine se

vidi znatni rast koeficijenta koji iznosi 6,04, te 2020. godine kada se koeficijent povećao za 7,52, što znači da je iznosio 13,56.

Vrijednost koeficijenta financijske stabilnosti trebao bi biti manji od 1 što bi značilo da je tada poduzeće stabilnije i likvidnije. Iz tablice se može vidjeti kako poduzeće u 2018., 2019. i 2020. godini ima poželjnu vrijednost koeficijenta što znači da je poduzeće dovoljno likvidno i financijski stabilno.

Iz navedenog možemo zaključiti kako poduzeće ima zadovoljavajuće rezultate kada je u pitanju likvidnost poduzeća.

6.4.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti poduzeća ukazuju na strukturu kapitala, odnosno odnos tuđeg te vlastitog kapitala. Ti su pokazatelji oblikovani temeljem bilance te radi toga održavaju statičku zaduženost, odnosno zaduženost na datum koji je na bilanci naznačen. Pokazatelji zaduženosti poduzeća odražavaju strukturu pasive te govore veličinu imovine koja je financirana iz vlastitog kapitala, odnosno glavnice, a koliko je imovine financirano iz tuđeg kapitala, odnosno obaveza.

Tablica 9. Pokazatelji zaduženosti

	2018.	2019.	2020.
Koeficijent	0,57	0,15	0,07

zaduženosti			
Koeficijent vlastitog financiranja	0,43	0,85	0,93
Koeficijent financiranja	1,34	0,18	0,07
Pokriće troškova kamata	6718,27	1300269,00	562851,50
Faktor zaduženosti	10,71	0,54	0,15
Stupanj pokrića I.	4,86	10,26	13,18
Stupanj pokrića II.	4,86	10,26	13,18

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz bilance poduzeća

Koeficijent poduzeća Agrongradnja j.d.o.o. u svim godinama analize je niži od 0,5 što znači da se poduzeće financira više iz vlastitih nego iz tuđih izvora.

Preporučljivo je da koeficijent vlastitog financiranja bude iznad 0,5. Pregledom rezultata iz tablice možemo zaključiti kako je 2018. godine koeficijent vlastitog financiranja bio loš, tj iznosio je 0,43. Naredne dvije godine koeficijent se povećao, te je tako 2019. odineg iznosio 0,85 , a 2020. godine 0,93.

Koeficijent financiranja nikada ne smije biti iznad 1. Po tome možemo uvidjeti kako poduzeće 2018. godine nije imalo prihvatljiv koeficijent financiranja iz razloga što je iznosio 1,34. Sljedeće dvije godine su bile bolje, te su koeficijenti financiranja bili prihvatljivi. Koeficijent nam dokazuje da se društvo više financira iz vlastitih nego iz tuđih izvora.

Pokazatelj pokrića troškova kamata uvijek treba biti 2 ili iznad 2. Primjerom iz tablice možemo zaključiti kako je pokazatelj izuzetno dobar u svim godinama jer prelazi 2.

Faktor zaduženosti nam govori koliko je poduzeće zaduženo. Ovdje je bitno da je faktor što manji jer nam tada daje do znanja da je manja zaduženost poduzeća. Iz tablice možemo isčitati kako je najveći faktor zaduženosti bio 2018. godine kada je iznosio 10,71, a najmanji 2020. godine kada je iznosio 0,15.

Pokazatelj stupnja pokrića I. ako iznosi manje od 1 znači da se dugotrajna imovina financira uz vlastite i uz tuđe izvore. Ako je pokazatelj veći od 1 znači da je cijela dugotrajna imovina financirana iz vlastitih izvora. Iz tablice možemo zaključiti kako su svi pokazatelji iznad 1, te da poduzeće financira dugotrajnu imovinu iz vlastitih izvora.

Stupanj pokrića II. uvijek mora biti iznad 1. U tablici vidimo kako u svim godinama analize stupanj pokrića II. prelazi 1 što znači da poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. dugotrajnu imovinu financira iz kvalitetnih dugoročnih izvora (vlastitih i tuđih).

6.4.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti ukazuju na stupanj aktivnosti poduzeća, odnosno na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Pokazatelji aktivnosti se računaju temeljem odnosa prometa te prosječnog stanja.

Tablica 10. Pokazatelji aktivnosti

	2018.	2019.	2020.
Koeficijent obrta ukupne imovine	1,25	1,21	1,15
Koeficijent obrta dugotrajne imovine	20,26	27,73	22,98
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	1,95	1,96	1,75
Koeficijent obrta potraživanja	5,59	14,16	12,84

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz bilance poduzeća

Za koeficijent obrta ukupne imovine poželjno je da bude što veći. Kao što se može vidjeti iz tablice 10. , koeficijent se kroz godine smanjivao što baš i nije dobro. Ovime možemo vidjeti da

je poduzeće u 2018. godini za uloženu kunu imovine ostvarilo 1,25 kn prihoda, 2019. godine je za uloženu kunu imovine ostvarilo 1,21 kn prihoda, te 2020. godine je ostvarilo 1,15 kn prihoda.

Za koeficijent obrta dugotrajne imovine je također poželjno da vrijednost koeficijenta bude što veća. Za ovo poduzeće, situacija je puno bolja od prethodnog koeficijenta. Vrijednosti koeficijenta kroz godine postepeno rastu, pa tako možemo vidjeti da je koeficijent u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu narastao za 1,47, a u 2020. godini koeficijent je narastao za 1,25 u odnosu na 2019. godinu. Iako je kroz godine rasla dugotrajna imovina, do smanjenja koeficijenta nije došlo radi kontinuiranog rasta ukupnog prihoda.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine bi također trebao biti što veći. Vrijednost koeficijenta u 2018. godini iznosi 1,95. U 2019. godini vrijednost koeficijenta iznosi 1,96 što je ujedno i najveća vrijednost za promatrano razdoblje. Najmanja vrijednost koeficijenta je bila 2020. godine kada je iznosila 1,75. Do ovako niskih vrijednosti dolazi radi povećanja kratkotrajne imovine.

Također je poželjno da koeficijent obrta potraživanja bude što veći. On zapravo pokazuje koliko se novčanih jedinica prodaje ostvari uloženom kunom u potraživanje. U 2018. godini poduzeće je ostvarilo najnižu vrijednost ovog koeficijenta što je iznosilo 5,59, dok je već 2019. godine ostvarilo najveću koja je iznosila 14,16, što znači da su se poduzeću potraživanja 14,16 puta pretvorila u prihode od prodaje.

Iz navedenog možemo zaključiti kako je poduzeće ostvarilo relativno zadovoljavajuće rezultate.

6.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti se računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka i to na način da se stavljaju u međusobni odnos prihodi i rashodi. Njima se izražava razina prihoda koja se ostvaruje po jedinici rashoda. Pokazatelji ekonomičnosti moraju biti veći od 1, dok je poželjno da budu što veći.

Tablica 11. Pokazatelji ekonomičnosti

	2018.	2019.	2020.
Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja	1,36	1,51	1,30
Pokazatelj ekonomičnosti poslovanja prodaje	1,36	1,51	1,29
Pokazatelj ekonomičnosti financiranja	0,06	40,00	21,57

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz bilance poduzeća

Koeficijent pokazatelja ekonomičnosti bi trebali biti što veći. Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja u ovom poduzeću su relativno zadovoljavajući. U 2020. godini vrijednost koeficijenta je 1,30 što je ujedno i najniži koeficijent u odnosu na ostale godine. U 2019. godini koeficijent iznosi 1,51 što predstavlja najveću vrijednost, tj. znači da je to povećanje uzrokovano povećanjem ukupnih prihoda.

Koeficijent pokazatelja ekonomičnosti poslovanja prodaje bi trebao biti što veći od 1. kako možemo vidjeti iz tablice, ovo poduzeće ima dobre koeficijente za ovaj pokazatelj. Svi navedeni koeficijenti imaju vrijednost veću od 1, što znači da su prihodi od prodaje proizvoda veći od rashoda.

Za koeficijent ekonomičnosti financiranja također je poželjno da bude što veći, odnosno da bude veći od 1. Koeficijent u 2018. godini iznosi 0,06, što ukazuje na to da su financijski rashodi bili veći od financijskih prihoda. U 2019. godini možemo vidjeti nagli rast koeficijenta na 40,00 što nam ukazuje na to da je poduzeće u toj godini imalo samo financijske prihode, tj. nije bilo financijskih rashoda. U 2020. godini vidimo lagano smanjenje koeficijenta na 21,57, no i dalje je koeficijent iznad 1 što znači da je poduzeće imalo veće financijske prihode od financijskih rashoda.

Iz navedenog se može zaključiti kako poduzeće ima zadovoljavajuće rezultate po pitanju ekonomičnosti, tj. poslovalo je ekonomično.

6.4.5. Pokazatelji profitabilnosti

Analiza profitabilnosti poslovanja poduzeća, svrstava se, opravdano u najvažnije dijelove financijskih analiza. Pokazatelji profitabilnosti su odnosi koji povezuju profit s prihodima iz prodaje te investicijama, a ukupno promatrani pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja poduzeća

Tablica 12. Pokazatelji profitabilnosti

	2018.	2019.	2020.
Neto marža	0,27	0,34	0,23
Stopa povrata imovine	0,33	0,41	0,27
Stopa povrata kapitala	67805,20	105335,70	98551,60

Izvor: vlastita izrada prema podacima iz bilance poduzeća

Iz navedenog se može zaključiti kako je poduzeće profitabilno. Svi pokazatelji profitabilnosti su pozitivni, odnosno poduzeće je poslovalo s dobitkom. Stopa povrata imovine je koeficijent koji pokazuje koliko poduzeće ostvari neto dobiti na svaku uloženu kunu svoje imovine. Stopa povrata kapitala je koeficijent koji pokazuje koliko vlasnici poduzeća ostvaruju prihoda na svaku uloženu kunu kapitala.

7.ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji poslovnog poduzeća namijenjeni su pružanju većine osnovnih podataka koji se koriste za donošenje odluka i općenito ocjenu uspješnosti različitih grupa kao što su trenutni vlasnici, potencijalni ulagači, vjerovnici, vladine agencije i, u nekim slučajevima, konkurenti (Benjamin et al 1975, str. 412). Financijski izvještaji su izvješća u kojima računovođa sažima i saopćava osnovne financijske podatke. Financijski izvještaji daju sažetak računa društva – Bilanca koja prikazuje imovinu, obveze i kapital na određeni datum i Račun dobiti i gubitka koji prikazuje rezultate poslovanja tijekom razdoblja. Financijski izvještaji su zbirka podataka organiziranih prema logičnim i dosljednim računovodstvenim postupcima (Hampton 1986, str. 85). Funkcija financijskih izvještaja je prenijeti razumijevanje nekih financijskih aspekata tvrtke. Ovako dobrih rezultata leže u činjenici da je u poduzeće uloženo jako puno truda i vremena kako bi se postigli što bolji rezultati.

Analiza financijskih izvještaja uključuje ocjenu financijskog izvještaja i povezanih fusnota subjekta. To mogu učiniti računovođe, investicijski analitičari, kreditni analitičari, menadžment i druge zainteresirane strane. Financijski izvještaji ukazuju na procjenu prijašnjeg financijskog učinka tvrtke i njenog budućeg potencijala (Shim i Siegel 1989, str. 197). Analiza financijskog izvještaja radi se kako bi se dobio bolji uvid u poziciju i učinak tvrtke (Munakarmi 2000). Analiza financijskog izvještaja je proces procjene odnosa između sastavnih dijelova financijskog izvještaja kako bi se postiglo bolje razumijevanje položaja i učinka tvrtke (Metcalf i Titard 1976, str. 157). Financijska analiza je dakle analiza financijskih izvještaja, koja se radi kako bi se ocijenila uspješnost poduzeća. Analiza omjera, analiza trenda, usporedna analiza financijskih izvještaja i analiza izvještaja o uobičajenoj veličini glavni su alati financijske analize.

LITERATURA

1. Belak, V. (1995) : Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb
2. Belak, V. (1995) : Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb
3. Šarlija, N. (2009) : Financijska analiza
4. Vidučić, LJ. (2012) : Financijski menadžment, RRiF plus, Zagreb
5. Žager, K., Žager, L. (1999) : Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb
6. Žager, K., Sačer, I., Sever, S., Žager, L.(2008) : Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb
7. Žager, K., Tušek, B., Vašiček, V., Žager, L.(2008.) : Računovodstvo za neračunovođe - osnove računovodstva, HZRiF, Zagreb
8. L. Žager: Financijski pokazatelji, Revizija, 6 (2000)
9. L. Žager: Temeljni pokazatelji analize financijskih izvještaja, Računovodstvo i financije, 52. (2006)
10. Žager, K.; Žager, L. (1996): Računovodstveni standardi, financijski izvještaji i revizija

Online izvori:

1. <http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf2>
2. <https://repozitorij.fpz.unizg.hr/islandora/object/fpz%3A980/datastream/PDF/view>
3. <https://core.ac.uk/download/pdf/233032541.pdf>
4. <http://www.finance.hr/wp-content/uploads/2009/11/mp14112010.pdf>
5. <http://finance.hr/wp-content/uploads/2009/11/ja14112010.pdf>
6. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:161853>
7. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:128:184022>
8. Zakon o računovodstvu <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>
9. Zakon o porezu na dobit <https://zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>

POPIS TABLICA

Tablica 1. Shematski prikaz bilance.....	7
Tablica 2. Prikaz bilance poduzeća Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. Godine.....	19
Tablica 3. Prikaz horizontalne analize bilance poduzeća Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. godine (apsolutna i relativna razlika).....	21
Tablica 4. Prikaz vertikalne analize bilance poduzeća Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. Godine.....	23
Tablica 5. Prikaz računa dobiti i gubitka za poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. Godine.....	26
Tablica 6. Prikaz horizontalne analize računa dobiti i gubitka za poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje 2018. do 2020. godine (apsolutna i relativna razlika).....	27
Tablica 7. Prikaz vertikalne analize računa dobiti i gubitka za poduzeće Agrongradnja j.d.o.o. za razdoblje od 2018. do 2020. Godine.....	29
Tablica 8. Pokazatelji likvidnosti.....	31
Tablica 9. Pokazatelji zaduženosti.....	33
Tablica 10. Pokazatelji aktivnosti.....	34
Tablica 11. Pokazatelji ekonomičnosti.....	36
Tablica 12. Pokazatelji profitabilnosti.....	32